

Думенко А. С.
студентка,
Національний університет «Запорізька політехніка»

Кузнєцова І. В.,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри «Іноземна філологія та переклад»,
Національний університет «Запорізька політехніка»

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ ФУНКЦІЇ КОМП'ЮТЕРНОГО СЛЕНГУ

Комп'ютерний сленг є гібридним мовним явищем, що поєднує ознаки професійного жаргону, соціального сленгу та вульгаризмів, виконуючи комунікативну та ідентифікаційну функції.

На відміну від інших видів сленгу, комп'ютерний сленг інтегрує риси різних нелітературних пластів лексики: він слугує для спілкування фахівців (професіоналізми), містить грубу та вульгарну лексику (вульгаризми) і використовує слова з таємним змістом для непосвячених (жаргонізми [1, с. 165]). Ця комплексність робить його потужним інструментом соціальної ідентифікації, що сприяє груповій солідарності та відокремленню «своїх» від «чужих» [2, с. 179].

Основними способами поповнення комп'ютерного сленгу є пряме запозичення (калькування), семантичні трансформації (метафоризація) та фонетична мімікрія. Калькування: повне запозичення термінів (*driver* – *драйвер*, *user* – *юзер*). Напівкалька: запозичення з адаптацією до граматики мови-реципієнта (*to chat* – *чатитися*, *ICQ* – *аська*). Метафоризація: використання стандартних слів у новому значенні (*virus* – *вірус*, *window* – *вікно*, *disk* – *диск*). Фонетична мімікрія: створення слів, що фонетично нагадують звичайну лексику, але мають зовсім інше значення (*mail* – *мило*, *button* – *батон*) [1, с. 165].

Семантичні зрушення є потужним двигуном еволюції комп'ютерного сленгу, що часто призводить до виникнення міждисциплінарних комунікативних бар'єрів. Історичне дослідження показує, що значення термінів може кардинально змінюватися під впливом суспільних процесів. Яскравий приклад – термін *hack*, який у 1960-х роках означав «винахідливе технічне рішення», а до 1980-х набув негативної конотації, пов'язаної з несанкціонованим доступом до систем [2, с. 179]. Коли такий термін використовується в інших дисциплінах

(наприклад, *model* в біології та машинному навчанні), виникає семантичний конфлікт, що ускладнює навчання та комунікацію [4, с. 2].

Соціолінгвістичні дослідження показують, що сленг не лише спрощує комунікацію, але й виконує роль соціального маркера. Специфічна лексика, такі як «*leech* – *лічер*» (*той, хто лише завантажує, але не роздає файли*) або «*script kiddie* – *скрипт-кіді*» (*недосвідчений хакер*), не просто описує явища, а конструює ієрархію та соціальні ролі всередині спільноти [2, с. 179]. Сленг стає «паролем», знання якого підтверджує статус та автентичність користувача [3, с. 186].

Комп'ютерний сленг активно впливає на розвиток літературної мови, оскільки численні терміни, що починали як сленгізми, з часом стають стандартизованою лексикою. Процес легітимізації сленгу є природним шляхом розвитку мови [2, с. 180]. Такі слова, як «*gaming* – *гамінг*», «*hacker* – *хакер*», «*tete* – *мем*», «*bug* – *баг*», «*ban* – *забанити*», пройшли шлях від маргінального жаргону до повноправних одиниць літературної мови та навіть лексикографічної фіксації в авторитетних словниках. Це свідчить про тісний зв'язок між технологічним прогресом і мовною еволюцією [4, с. 6].

Однією з ключових характеристик комп'ютерного сленгу є його висока динамічність та «живий» характер, що унеможливорює її повну фіксацію в традиційних словниках. Швидкість появи нових термінів (наприклад, «*CryptoKitties* – *крінто-кіті*» – *безглуздий токен*) та їхня швидка архаїзація (як «*dial-up* – *dial-an*» або «*drive* – *дисковод*») перевищують можливості академічної лексикографії [1, с. 166]. Це робить комп'ютерний сленг унікальним об'єктом для дослідження, який вимагає використання сучасних методів, таких як аналіз даних соціальних мереж і форумів у реальному часі, щоб «впіймати» його актуальний стан [2, с. 182].

Емоційно-експресивна функція є невід'ємною рисою комп'ютерного сленгу, що дозволяє користувачам не лише називати явища, але й передавати своє ставлення до них. Сленг часто виконує роль мовного «катарсису», дозволяючи через гумор, іронію або навіть агресивну лексику (наприклад, «*bug* – *баг*» як *комаха, що дратує*) висловити фрустрацію від складних технічних проблем [3, с. 187]. Такі слова, як «*lamer* – *ламер*» або «*noob* (*newbie*) – *нюб*», не просто описують недосвідченого користувача, а й несуть сильну негативно-оцінну характеристику, виконуючи регулятивну функцію всередині спільноти [1, с. 165].

Таким чином, комп'ютерний сленг – це не просто «модні словечка», а віддзеркалення глибоких соціокультурних процесів, що

супроводжують цифрову трансформацію суспільства. Його вивчення є важливим не лише для лінгвістики, але й для ефективної освіти, комунікації та розуміння логіки розвитку сучасних технологічних спільнот.

Література

1. Богачик М. С. Специфіка комп'ютерного сленгу в англійській мові. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Філологічна». 2015. Вип. 51. С. 164–166.
2. Коваленко А. В., Петренко О. В., Шевченко І. С. Hacker Slang Evolution, Definitions and Sociolinguistic Functions. *Записки з романо-германської філології*. 2025. Вип. 1(54). С. 176–185.
3. Криськова С. А. Computer Slang in Modern English. *Вісник Запорізького національного університету*. 2018. № 2. С. 186–190.
4. Becker B. The Roles and Challenges of Computing Terminology in Non-Computing Disciplines. *United Kingdom and Ireland Computing Education Research Conference*. (UKICER '21), September 2–3, 2021, Glasgow, United Kingdom. ACM, New York, NY, USA. P. 1–8.